



Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування відділення поліції № 1 Чортківського
районного управління поліції Головного управління Національної поліції в
Тернопільській області
30.07.2025**

м. Тернопіль, 2025

I. ВСТУП

На виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 30.07.2025 року групою НПМ здійснено відвідування відділення поліції № 1 Чортківського районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Тернопільській області (далі – ВП, відділення поліції).

Відвідування проведено членами групи НМП:

Біловус Людмила Романівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Коновалова Вікторія Віталіївна, регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в Тернопільській області.

Відвідування проведено у присутності:

Дячука Олега Михайловича, начальника відділення поліції, капітана поліції;
Грабика Віталія Богдановича, інспектора з дотримання прав людини відділення поліції, капітана поліції.

Результати відвідування обговорено з вищевказаними працівниками поліції.

Попереднє відвідування даного підрозділу не здійснювалося.

Загальна інформація

Відділення поліції № 1 Чортківського районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Тернопільській області знаходиться за адресою: вул. Івана Франка 10, м. Борщів, Чортківський р-н, Тернопільська обл., 48702 (фото 1, 2).

При вході до відділення поліції наявна кнопка виклику персоналу для осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення (фото 3).

На день відвідування особовий склад ВП згідно штатного розпису становить 49 співробітників, з яких не укомплектовано 15 посад, у тому числі посади оперуповноваженого сектору кримінальної поліції – 2, старшого дільничного – 3, інспектора сектору реагування патрульної поліції – 4, поліцейського сектору реагування патрульної поліції – 4, помічника чергового – 1.

Згідно відомостей зазначених у Журналі обліку доставлених, відвідувачів та запрошених на час відвідування у відділенні поліції перебувало дві особи, які не вказували скарг на дії працівників поліції.

У ВП наявна кімната прийому громадян, кімната для проведення слідчих дій та кімната для затриманих (фото 4-9).

Відповідно до наданої інформації у поточному році працівниками даного відділення поліції було затримано 3 особи.

У черговій частині наявні аптечки для надання домедичної допомоги, наповнені лікарськими засобами з актуальним строком придатності.

На випадок повітряної тривоги на території відділення поліції наявне протирадіаційне укриття, яке здатне забезпечити безпеку громадян під час повітряної тривоги, обстрілів та інших надзвичайних ситуацій (фото 11-13).

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 28 та 48 Конституції України)

1. Під час вивчення затверджених посадових інструкцій працівників ВП, групою НПМ виявлено, що не всі вони містять відомості про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження чи покарання, як це передбачено статтею 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Дана обставина може сприяти порушенням прав людини та створенню у працівників поліції відчуття безвідповідальності за вчинення таких дій.

2. У відділенні поліції функціонує кімната для затриманих (далі – КЗ), проте у ході її огляду групою НПМ було встановлено, що у ній не забезпечуються належні умови утримання (перебування) затриманих осіб.

Згідно вимог зазначених у ГБН В.2.2–00032684–001:2023 «Об’єкти для утримання (розміщення, поміщення) осіб», додаток Г (орієнтовний перелік обладнання кімнат для затриманих) та підпункті 5 пункту 1 абзацу 1 розділу VII Інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України, затвердженої наказом МВС України від 23.05.2017 № 440 (далі – Інструкція), КЗ підрозділів Національної поліції України повинна мати сантехнічний модуль (умивальник та чаша клозетна), який облаштовується з урахуванням дотримання права на приватність.

Проте, вхід до сантехнічного модулю КЗ забитий суцільною панеллю, що унеможливлює доступ до нього, а відсутність дверей і належної огорожі свідчить про недотримання права на приватність у разі можливості доступу до сантехнічного модуля (фото 8, 9).

Дані порушення свідчать про те, що у затриманих осіб, поміщених до КЗ відсутній вільний доступ до туалету та проточної (питної) води.

Крім того, особи, які утримуються в КЗ більше ніж три години, мають забезпечуватися триразовим харчуванням відповідно до Норм харчування осіб, які тримаються в установах виконання покарань, слідчих ізоляторах Державної кримінально-виконавчої служби, ізоляторах тимчасового тримання, приймальниках-розподільниках та інших приймальниках Національної поліції,

затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 16 червня 1992 року № 336, та питною водою.

Однак, групою НПМ встановлено, що у ВП відсутні договори на постачання їжі. Відсутній також і відповідний запас продуктів харчування.

Згідно журналу обліку осіб, яких поміщено до кімнати для затриманих, упродовж 2025 року громадяни до вказаної КЗ не поміщувалися.

Виявлені порушення свідчать про те, що умови тримання у КЗ не відповідають національним та міжнародним стандартам і можуть порушувати права утримуваних осіб, у тому числі право на людське відношення та гідні умови тримання.

Порушення права на охорону здоров'я (стаття 25 Загальної декларації прав людини, стаття 12 Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права, стаття 13 Європейської соціальної хартії, стаття 49 Конституції України, стаття 18, 23 Закону України «Про Національну поліцію»)

3. Відповідно до розділу III Порядку взаємодії закладів охорони здоров'я, органів внутрішніх справ, слідчих ізоляторів і виправних центрів щодо забезпечення безперервності лікування препаратами замісної підтримувальної терапії, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України та Державної служби України з контролю за наркотиками від 22.10.2012 № 821/937/1549/5/156 органи внутрішніх справ сприяють організації надання замісної підтримувальної терапії або проведення детоксикації адмінзатриманим.

Утім, під час спілкування з інспектором чергової частини, який чергував у день відвідування, було з'ясовано, що він не обізнаний з порядком дій, передбаченим у разі затримання особи, яка потребує лікування препаратами замісної підтримувальної терапії (далі – ЗПТ).

Окрім того, у черговій частині ВП відсутній перелік закладів охорони здоров'я, де впроваджена ЗПТ, визначений Додатком 1 зазначеного Порядку.

Вказані порушення і недоліки створюють передумови для порушення прав громадян примусово утримуваних у зазначеному відділенні поліції в частині охорони і безпеки їх здоров'я.

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України, пункт 3 частина 3 стаття 42, частина 5 стаття 46 Кримінального процесуального кодексу України).

4. У порушення вимог пункту 17 розділу VI Інструкції у відділенні поліції відсутня кімната для конфіденційного побачення затриманих осіб із захисниками, у зв'язку з чим такі побачення проводяться у кімнаті для прийому громадян.

Відповідно до пункту 17 розділу VI Інструкції зустріч затриманого та його захисника в кімнаті для конфіденційного побачення має відбуватися під візуальним контролем уповноваженої службової особи, але в умовах, що виключають можливість передачі будь-яких сторонніх предметів, прослуховування чи підслуховування, з метою забезпечення законності під час проведення такої зустрічі та заходів безпеки.

Згідно з пунктом 18 розділу VI Інструкції відеофіксація побачення здійснюється в спосіб, що унеможлиблює фіксацію змісту розмови затриманого із захисником, який до нього прибув. Не допускаються підслуховування, слуховий контроль та фіксація повідомлень, переговорів чи розмов захисника і затриманого, у тому числі за допомогою технічних засобів фіксації мовленнєвої інформації (пункт 19 розділу VI Інструкції).

Таким чином, приміщення, де фактично відбувається побачення з адвокатом, не відповідає вимогам безпеки та конфіденційності, які передбачені у пунктах 18, 19 розділу VI Інструкції, оскільки у кімнаті присутня камера відеоспостереження із звукозаписом, відсутня шумоізоляція, що не забезпечує конфіденційність під час проведення зустрічі затриманих осіб із захисником.

Порушення прав осіб з інвалідністю (статті 9, 12 Конвенції про права осіб з інвалідністю, пункт 3 статті 15 Європейської соціальної хартії, стаття 14 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (Європейська конвенція з прав людини), статті 1, 2, 7 Загальної декларації прав людини, статті 21, 24 Конституції України).

5. Конвенція про права осіб з інвалідністю визначає необхідність забезпечення особам з інвалідністю доступності фізичного, соціального, економічного та культурного оточення, охорони здоров'я та освіти, а також інформації та зв'язку, що може сприяти створенню для них можливості повною мірою користуватися всіма правами людини та основоположними свободами.

Згідно зі статтями 4, 26, 34 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» діяльність держави щодо осіб з інвалідністю виявляється у створенні правових, економічних, політичних, соціальних, психологічних та інших умов для забезпечення їхніх прав і можливостей нарівні з іншими громадянами для участі в суспільному житті та полягає, серед іншого, у виявленні, усуненні перепон і бар'єрів, що перешкоджають забезпеченню прав і задоволенню потреб, у тому числі стосовно доступу до об'єктів громадського та цивільного призначення.

Відповідно до частини другої статі 6 Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» забороняються будь-які форми дискримінації з боку державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, юридичних осіб публічного та приватного права, а також фізичних осіб.

Відповідно до вимог ДБН В.2.2-40:2018 «Будинки і споруди. Інклюзивність будівель і споруд для маломобільних груп населення» (далі – ДБН), при проектуванні об'єктів, доступних для МГН, повинні бути забезпечені, зокрема, доступність місць цільового відвідування і безперешкодність переміщення всередині будинків і споруд, безпека шляхів руху (у тому числі евакуаційних).

Водночас під час відвідування групою НПМ виявлено відсутність пандусу на сходах, що ведуть на територію ВП, а кнопка для виклику персоналу знаходиться на фасаді будівлі відділення поліції у важкодоступному для осіб вказаної категорії місті. Ці обставини фактично унеможливають вільний доступ маломобільних груп населення до будівлі відділення поліції (фото 3, 10).

Крім того, у порушення положень зазначених ДБН приміщення відділення поліції не облаштовані іншими засобами і обладнанням для забезпечення права осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення на інклюзивність (рівність у правах), а саме:

відсутній санвузол, адаптований для потреб осіб вказаної категорії, хоча його наявність є обов'язковою відповідно до пунктів 6.12, 6.13 та 6.14 ДБН;

не встановлено жодних пристосувань для осіб з порушеннями зору, зокрема, відсутні тактильні покажчики, інформаційні таблички зі шрифтом Брайля, поручні або вказівники із рельєфним покриттям, тактильні елементи доступності, які мають забезпечувати самостійне орієнтування осіб з порушеннями зору у приміщеннях громадських установ. На внутрішніх сходах будівлі не нанесено контрастне маркування (жовтого або іншого яскравого кольору) на край першої та останньої сходинки кожного маршруту по всій ширині, що унеможливорює безпечне користування сходами особами з порушенням зору.

Вищевказані недоліки і порушення свідчать про наявні порушення прав осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп громадян, а також причин і умов що сприяють цим порушенням.

Інші порушення

6. Облік осіб, які перебувають у відділенні поліції, ведеться з порушенням вимог, передбачених додатком 7 до Інструкції з організації діяльності чергової служби в Національній поліції України, затвердженої Наказом Міністерства внутрішніх справ України 23 травня 2017 року № 440 (абзац 2 пункту 8 розділу VI) (далі – Інструкція). Так, у Журналі обліку доставлених, відвідувачів та запрошених (у графі 3), до якої необхідно вносити лише «Прізвище, ім'я, по батькові (без скорочення)», працівники чергової частини вносять інші, не передбачені Інструкцією відомості, зокрема, персональні дані громадян (дату народження, номери телефонів тощо). Вказана обставина вказує на наявність передумов для несанкціонованого збору та розповсюдження персональних даних громадян, що може порушувати їх право на захист таких даних.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Головному управлінню Національної поліції в Тернопільській області, Чортківському районному управлінню поліції Головного управління Національної поліції в Тернопільській області, відділенню поліції № 1 Чортківського районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Тернопільській області відповідно до їх компетенції:

1. Організувати належний розгляд даних рекомендацій. Вжити дієвих заходів спрямованих на усунення зазначених порушень прав людини, а також причин і умов що їм сприяють. Забезпечити належний контроль за станом їх усунення.

2. Забезпечити навчання (підготовку) співробітників вказаного відділення поліції з питань заборони катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження чи покарання та включити відомості з цього приводу до їх посадових інструкцій.

3. Обладнати у вказаному підрозділі Національної поліції кімнату для затриманих відповідно до встановлених норм і стандартів.

4. Забезпечити обізнаність всіх чергових працівників відділення поліції з порядком дій у випадку затримання осіб, які потребують замісної підтримувальної терапії (детоксикації), розмістити у черговій частині установи перелік місцевих закладів охорони здоров'я у яких вона впроваджена.

5. Обладнати у зазначеній установі окрему кімнату для конфіденційних побачень затриманих осіб із захисниками (адвокатами) відповідно до встановлених норм і стандартів.

6. Вжити заходів щодо забезпечення особам з інвалідністю та іншим маломобільним групам населення безперешкодного доступу до будівлі та приміщень вказаного відділення поліції. Обладнати санвузли установи з урахуванням потреб громадян цієї категорії.

7. Забезпечити належне ведення службової документації, зокрема Журналу обліку доставлених, відвідувачів та запрошених до органу (підрозділу) поліції.

Додаток: фототаблиця на 3 арк.

**Керівник групи НПМ
головний спеціаліст Відділу
сприяння роботі регіональних
представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України
з прав людини**



Людмила БІЛОВУС

ФОТОТАБЛИЦЯ ДО ЗВІТУ

Фото 1



Фото 2



Фото 3



Фото 4



Фото 5



Фото 6



Фото 7



Фото 8



Фото 9



Фото 10



Фото 11



Фото 12



Фото 13

